

TISZAVIDÉK

VEGYES TARTALMU HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
A „KARVALY” című havi melléklettel együtt.)
Egész évre 4 ft — kr. Negyedévre 1 ft — kr.
Fél évre 2 ft — kr. Egyes szám ára 10 kr.
Megjelen minden vasárnap reggel.
Hirdetéseket a kiadóhivatal jutányos áron vesz fel.

Felelős szerkesztő és kiadó:

S Z I L B E R J Á N O S.

SZERKESZTŐSEG:
Csongrád, Magtár-utca 41. szám, hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.
KIADÓHIVATAL:
Csongrád, Magtár-utca 41. szám, hová az előfizetések, hirdetések, hirdetések intézendők.

Beteg társadalom.

1895. november 7.

Beteg a mi társadalmunk, nagyon beteg. Erezzük ezt mindnyájan, hangoztatjuk is erősen, hogy: „oh, ezek a mai társadalmi viszonyok!”

De azért a leginkább sóhajtozók nem tesznek semmit a betegség orvoslására. Az iparost, csak azért, mivel bőrkötény van előtte s a becsületes munka kérget huz tenyérére, lenézi a gazdag kereskedő, a lateiner ember pedig megveti mindkettőt, legfeljebb csak a nagy Széchenyi által meghonosított hitel az kapocs, mely őt ama két kaszthoz fűzi. S hogy a dzsentr előtt meg mind hárman kevesebbet számítanak egy porszemnél, azt nap nap után tapasztaljuk. A kasztrendszer épen úgy fennáll ma is, mint 48 előtt. Csakhogy akkor a válasz fal ember és ember között a kutya-bőrös nemesi levél volt, míg ma a foglalkozás minéműsége az és sokfélesége folytán a társadalmat még többfelé tagolja.

A felekezetek szerinti eltagolt-ságról bár ne is szóljunk!

Harmincz éves háboruban nem voltak a felekezetek annyira élükre állítva, mint napjainkban. Rezipiált honfitársaink társadalmi uton érzik csak, hogy a kalendárium csinálók mily szemfényvesztők, mikor 1895-nek jelzik a folyó évet Krisztus születése után, holott a társadalmi év még mindig a középkorban jár valahol.

Szólunk a mi társadalmi tényezőinknek még egy fajta elszigeteltségéről. És a társadalmat alkotó tényezők széthuzása itt már nem hiuság, avagy féltékenység a jogokra hanem politika. Ez a társadalmi életet megbénító, nemzetiségek szerint való elkülönítése az egyéneknek. Nem kívánunk e helyütt a magas politikai szempontokra is kiterjeszkedni, hanem pusztán mint olyant vizsgáljuk a bajt, mely társadalmunk betegségének egyik igen fontos tényezője. S mi, kik e társadalmi válaszfalak jéghidegségét érezzük, látjuk egyszersmind a magyar, román, szász elemek különválását, melyek egyike sem fogad be más nyelvet beszélő kebelébe.

Bizony, bizony ezeknek a jéghe-

gyekként meredező válaszfaloknak le-döntésére nem rendeltek halmaza van hivatva. Am jó, bünhődjék a haza, a közös anya elleni merénylő sujtsa őt a törvény igazságos keze, beszélje és valja bár anya nyelvül a magyart, oláht, tótot vagy németet. Ezzel tán sikerül politikailag megsemmisíteni a hon ellenségeit, de az elhidegült társadalmakat egymáshoz közelebb nem hozza. Ennek a megoldásáról pedig legfőbb ideje, hogy gondolkozzunk!

Keresni kell a közlekedést egymás között. A leghatalmasabbnak kell megkezdenie. S itt félre kell tenni a kicsinyes előítéleteket. Hisz annak a földnek, melyközössen táplál iparost, kereskedőt és szellemi munkást, magyart, oláht, tótot egyaránt: annak a földnek csak legesekélyebb kamatot adunk akkor, ha letéve kicsinyes előítéletekről, levette az elfogultság immár igen elkoptatott köpenyét, új kort kezdünk: az igaz testvérisülés korát.

Nem lesz teljes addig az egyenlőség magasztos elvének diadala, míg csak a törvény előtt leszünk egyenlőknek tekintve. Társadalmi uton való megoldása a nagy lélek-

A TISZAVIDÉK TÁRCZÁJA.

A CSÓSZ.

Vén hunczut: ugy hívják. A becsületes neve Lobožár Bálint volna, de arrul nem ősmarik.

Teljes életében rossz volt. Még birta: lovat lopott. Rajtacsipték, becsukták, kiszabadult, megint lopott. Illava, Vác a kisujjában van.

Mióta meg a szentlászlói csárda fölégetése miatt gyanuba fogták és reszketegre verték a zsandárok, azóta nincs ereje nagyobb vállalatokra. Meg öreg is már. Mind. szentkor átlépte a hetedik keresztet.

De azért lop. A félkéz kalmárság egyik organuma a lelkének. Ustornyél, keresztnyüg, pányvakötél, meg ilyes apró szerszám jábra kap, ha a kezeügyébe kerül. Aztán kukoricza, dinya, gyümölcsféle. Csak az aprójszág van biztosságba tőle. Ahhoz elvből nem nyul. Annyira nem súlyedt.

Egy szóval olyan a vén hunczut, hogy igazán csósznek való. Azért is fogadtuk föl. Mert hiszen mondani kár, hogy a mienkből egy ütöt taplót sem kezelt el. Becsület

dolga ez. Ha aztán eleresztenénk, akkor minket lopna. Az is becsület dolga.

Maga a figurája kész tanulmány, kivált a feje. Nagy feje, sűrű deres haja foltonként hibázik. Ott be volt szakajtvá. Arczán is vannak világosabb tarjakok, ezek is egy-egy eset lábnyomai. Bajusza készakarva olyan csapinos, hogy a szája balszögét el-takarja. Ugy áll a dolog, hogy a szájának azt a felét kitoldották valahol. Közlebbi felvilágosítást sose adott erre nézvést.

És a hogy mondtam: reszket. A szentlászlói vereség óta. Máskülönb se volt beteg.

Nyulszeme van, tán sose alszik. Leg-alább miudkét ablakja sohasincs csukva. Csak ugy szunyogol.

A belső világossága nehezen közelíthető meg. A hány csósz, juhász, egyéb e fajta pásztor ember volt erre, mind kutforrasom volt nekem. A vén hunczut lelkében ugy kellett kutatásnom. Az első pipadohánynál föl se vett. A másodiknál kutatott a szememben. Félt hogy kiakarom ősmerni.

Mikor a gunyhójában kerestem föl, nagy ebadta kérdőjel lett az egész ember.

— Egy ital vize ha volna kendnek bátya.

— Vanni van.

— Nagyon szomjas volnék.

— Neno.

Becsülettel megtörölte a szivónád végét. Azután nekitelepdedtem. Csunyan nézett nagyon.

— De csak rágyujtok.

— Azt löhessen.

Megkinálok.

— Trafik?

Ezt a kérdést sose mulasztotta el.

— Dehogy: Csanyi.

A vén hunczut is csanyi, — azért fogtam rá a dohánnyra.

Aztán hallgattunk. Soká hallgattunk. Néztük egymást. A hogy a pipám kiégett, elköszöntem.

— Isten — isten bátya.

— Isten hirivel.

Husz lépésre utánam szól. Addig biztosan a menésemet nézte.

— Hallja az ur?

— Hallom.

— Ha nem sérteném: hová való?

— Félegyházára.

emelő eszmének, ez töltse be most mindnyájunk lelkét. Hisszük, hogy erre meg lesz a jó akarat, más pedig az egészséghez nem kell.

A főszolgabírói hivatal átadása. Réti Ferencz ügyvéd lemondása folytán üresedésbe jött csongrádi főszolgabírói állást e hó 4-én a vármegyei közigazgatás ideiglenesen Mátéffy Kálmán volt dorosmai főszolgabíró személyével töltötte be. A megyei központ részéről Cicatricis Lajos dr. várm. főjegyző és Albertényi Antal várm. főszámvévő eszközölték a hivatalátadást. Ugy Cicatricis Lajos dr. mint Albertényi Antal a hivatalátadás megtörténte után nyomban vissza utaztak Szentésre. Mátéffy Kálmán helyettes főszolgabíró először is a község házához ment, hol Söhlya Gyula I. jegyzővel és Forgó Gergely helyettes II. bíróval élén, a tanácssteremben, a tisztviselő testület és több községi képviselő fogadta. A helyettes főszolgabírót a község nevében Söhlya Gyula I. jegyző üdvözölte, méltatva ez alkalommal a helyettes főszolgabíró kitünő közigazgatási képzettségét. Mátéffy Kálmán helyettes főszolgabíró hosszabbra nyult válaszában hangsúlyozta, hogy teljesen lekötve érzi magát, a neki előlegezett bizalomért s igéri, hogy őt hivatalos eljárásában mindenkor a szigoruan vett törvényesség s a §-ok korlátain belül mindig a legnagyobb méltányosság fogja vezérelni s ezen törekvésében kéri az összes községi tisztviselőket, mint leendő munkatársait, hogy őt a lehető legnagyobb buzgalommal támogassák s előlegezett bizalmukat a jövőre is őrizték meg. Ez után az összes tisztviselőkkel és községi képviselőkkel kezet fogott s ezzel a tisztelgés véget ért.

Az ezredéves kiállításról.

A magyar háziipar.

Az ezredéves kiállítás egyik legszebb és legüdvösebb feladata megősmertetni a magyar népet a világgal. A magyar népet, a maga teljes valóságában. A házat, a szobáját, a csü-

rét, az ólját, a viseletét, az életmódját, a szokásait, az erkölcsöket és a két keze munkáját. Ennek a czélnak szentelik a kiállítás faluját, ötvennél több épületével és százon felül levő melléképületeivel. Erről a faluról még többször lesz alkalmunk beszélni, most csak egy nagy épületről tétessék szó, a hol a magyar háziipar kerül bemutatásra. Maga az épület a pozsonyi városházának mása lesz s pozsonyi iparosok építik, egészen hiven az eredeti nyomán. Négy nagy csoportra oszlik benne a kiállítás; ezek:

1. a fonó- és szövő-ipar;
2. a fonások füzvesszöböl, hánscsöböl, gyékényből és szalmából;
3. agyagipari czikkek;
4. faipari készítmények.

Mindenik csoport nemcsak a készített tárgyak bemutatására szorítkozik, hanem egyszersmind teljes statisztikáját adja, hogy hány ember foglalkozik az illető háziiparral, hány férfi, nő, gyermek, mennyit tesz az évi termelés, s mennyi a munka keresete. De ezen felül, hogy a kiállítás képét változtatossá s magát a kiállítást tanulságossá tegyék, bemutatják életnagyságu figurákkal és csoportokon a készítés módját is. Az agyagipari csoportban például egy tűzálló téglából összerakott kis házikó lesz, a melyben a papírmasszából élethűen utánzött zsaluzsányi fazekas korongján tálakat és bögréket készít, egy másik csoportban az asszony meg a fiu az agyagot veri, áztatja és gyurja a fazekas kezéhez; egy harmadik pedig a kész fazekat, tálakat, bögréket rakosgatja és helyezi el. A fonó- és szövő-ipari csoportban látnivaló lesz a torontali szőnyegek, szövő asszony szövőszékével, a varottat készítő bánffy-hunyadi nő, a felvidéki csipkeverő leány. A vessző és hánscsön-csoportban látható lesz a dorogmai kosárfonó család munkássága, azon kezdve, mikor a család ifjabb tagjai hántani kezdik a füzvesszöt s végig minden porcesszuson, a mint

a készülő kosár kézzől-kézre jár s végre a családfejének a kezéből kerül ki, mint formás, kész kosár. Ugyan így látható lesz egy hajdu-nánási szalmakalap-készítő család s egy bártfai gyerekkjátékot, babákat, fa-faragásokat csináló familia. A bábukat mint az illető vidék ruháiba öltöztetik s a szükséges ruhákat, eszközöket, szerszámokat már fel is hozaták Budapestre.

Ujdonságok.

— **Vég nélküli sajtóperek.** A szegedi esküdtszéknek gyakran van alkalmja a Csongrád-megyei, de különösen a csongrádi visszás állapotokban gyönyörködni. Alig van város Magyarországon, hol oly ellenséges lábon állnának a sajtó vezetői egymással mint éppen városunkban. S ez okozza aztán azon szomorú helyzetet, hogy ugy a megye mint a város ügyeinek legkisebbjét is annyira az élére állítják, hogy ha mást nem is, de egy kisebb sajtóperet okvetlenül van maga után, a különben szót sem érdemlő ügyecske. Némi pirulással emlékszünk meg azon körülményről, hogy Szeged város közönségének megszokott szorakozásává vált — hogy minden hétfőn ellátogat a Mars-téri törvényszéki palota tárgyalási termébe, hol városunk ismert alakjainak szivás és szapulásában gyönyörködhetik. A legközelebb tárgyalás alá kerülő sajtóperek statisztikája a következő: A szegedi sajtóbíró e hó 14-én tárgyalja Réti Ferencz volt főszolgabíró sajtóperét, melyet a „Csongrádi Közlöny“ ellen indított, a miért őt a közbirtokosság pénzének elkezelésével vádolta. E czikkért Csemegi Antal vállalta el felelőséget. — E hó 17-én pedig Felföldi Mihály ujonnan megválasztott megyebizottsági tag sajtóperét fogják az esküdt urak tárgyalni, melyet szintén a „Csongrádi Közlöny“ szerkesztője ellen indított. Az inkriminált czikkért Hegyi Antal vállalta el a felelőséget s így nagyon valószínű,

Nagyot nézett, nem rám: a multba. A betyár világuak egy visszatérő sugara volt neki a mondásom. Nyomtemető homokjainkat látta nálla . . .

— No, az Isten éltesse.

Ezután melegebb lett egy kicsit. De még jobban ki nyilt mikor édes apámat megmutattam neki.

Nemes patinával ékes paraszt ábrázata az én édes öregemnek megvesztegette a vén hunczutot. Most már elhitte, hogy magyar vagyok, ha elpajzostam is valamelyest.

Azóta nap-nap után megérdi:

— Mikor irt az édes apja?

— Ekkor, meg ekkor.

— Hogy van?

— Szükesen. Valami új féreg esszi a szőlőt.

— Haj, haj — na! köszöntetem, ha ír neki.

Igy oszt apródonkint megbarátkoztunk.

Sokat kutattam, hol találnék ebben az emberben egy finomabb, nemesebb vonást. Tudtam, hogy lop, hogy az egész élete a büntető törvénnyel összeütköző. Hogy a mi tisztos volna benne, ez csak az ő fajtája-

beliek erkölce szerint az. De én olyat kerestem benne, a mi általánosságban tisztelteméltó.

Nos hála azért irtam meg ezt a pár hasábot, mert erre is ráakadtam.

Vakációban csavarogni mentem. Rábiztam a tanyánkat.

— Bálint bácsi, el megyek egy pár hétre, maga marad a házuuk meg a más szegénységünk. Kendre bizom, hogy hiba ne legyen. Látja kend, hogy magam ajnároztam a kis egyetmásunkat, hasznát akarván látni, aztán potya, tudja kend, az ilyen magam bélinek a portája.

— Hászon itt leszek én hát. Itt ám. Csak menjen.

Visszajövet megtartottam neki a beszámolót. (Előbb ő számolt be becsülettel.)

— Itt is voltam, tudja kend, ott is voltam egy kicsit. A hogy a tehetségem futotta. Szép ország-e, bátya, szép ország.

— Bizony szép ország. —

— Aradon is voltam. Kassán is. Eszembe jutott kend, emitt is, amott is.

— Ugy van-e még, mint néhány kor?

— Nem egészen azt akarom mondani, hogy összeszedték bátya, a mit összeszedhettek

abból az időből. Láttam a Battyányi deréksziját, a Kiss Ernecz kalapját, a Damjanich munkóját. Oszk leültem egy-egy ilyen dolog előtt, tudja kend, — aztán ugy eltűnősködtem; édes Istenem, miért nem is éltem én abban az időben.

Az áldozó nap besütött a gunyhó háromszögletű ajtaján, éppen a vén hunczut muzeumképére. Es a hegyes völgyes ábrázaton két kövér könyecsepp szaladt végig, akkorák, mint egy kukoricza szem. Azután másik pár, meg harmadik, ugy a többi. —

Ez a vén gazember, a kinek neve egy komisz jelző, — a ki utonállt, rabolt, gyujtogatott és lopni fog, mig az Isten a sötét éjszaka alkalmatosságát meg nem tagadja tőle, ez a senki egy szüz érzést hortdoz szivében, a mely érzésnek a nevét se tudja, sohase is hallotta és sir, mikor az az érzés megmozdul benne.

Azért nem félek én.

Azért hiszek.

Móra István.

hogy a különben harcias szerkesztő ur, ez alkalommal ismét egygel szaporítani fogja bocsánatkéréseinek számát.

— **Érdekes közgyűlési határozat** foglalkoztatja a községi tisztviselőket. E közgyűlési határozat nem mond kevesebbet, mint azt, hogy ezentúl a községi hivatalnokok „mellékkeresetűktől” meg vannak fosztva és — **punktum**: Czfira határozat a bölcse államférfiai a községi országgyűlésnek! . . . Hiszen a fölötté silány fizetésből eddig csak úgy tengődtek a tisztviselők! S most megfosszák csekély mellékjövödelmüktől is?

— **Sziber János naptárai.** Csinos, praktikus naptárak ezek mind a jövő évre. Melynek hölgyek, tanítók, orvosok, ügyvédek, gazdák és iparosok egyaránt hasznát vehetik. Különösen szakembereknek teszi a naptár bármelyike is kitűnő szolgálatot, mivel mindegyike magába foglalja mindazt a mi czél szerű és hasznos ezen kívül kimerítő naptár részt és jegyzék naplót is foglal magába. Ara bármelyiknek is fűzve csak 20 krajczár diszkötésbe 50 krajczár.

— **Az új kaszinó végre-valahára** elkészült, s a modern igények minden kényelmével van bereendezve. E hó 30-án elite-bál is lesz, s a rendezőség, mely aranyifjúságunk hivatott tagjából van szervezve, már megkezdte működését és serénykedik annak sikerén. Mint halljuk, hát az érdeklődés e bál iránt igen nagy.

— **A fűszerkereskedők kongresszusa.** A hazai fűszerkereskedők sérelmeik orvoslása ügyében f. év deczember hó 8-án Budapesten keseskedelmi- és iparkamara helyiségében országos kongresszust tartanak, mely iránt országszerte nagy érdeklődés mutatkozik.

— **Anyakönyvi rendeletek.** A belügyminiszter az anyakönyvvezetés dolgában megint adott ki két rendeletet. Az egyikben azt rendel el, hogy ha valahol az anyakönyvvezető és helyettese egy időben akadályozva vannak dolgaik vitelében: a főispánnak joga van az ideiglenes helyettesítéssel a szomszédos kerület anyakönyvvezetőjét megbízni a ki ebben az esetben napidíjat és utiköltséget is számíthat fel, a melyet a belügyminiszter fog saját tárczája terhére utalványozni. Hosszabb idő terjedő helyettesítésnél a miniszter mérsékelt általány fog megállapítani. A másik rendeletben pedig a pénzügyminiszterrel egyetértőleg azt mondja ki a miniszter, hogy a diszpozíció iránti kérvényekre ivenként 50 kr. bélyeg dukál, s még a házassulóknak azt a kijelentését magában foglaló jegyzőkönyve is 50 kros bélyeg ragasztandó, hogy köztük nincs házassági akadály, ha ebbe a jegyzőkönyvbe beleírták a fölmentés iránt való kérelmet is.

— Mai számunkban is hozzuk hazánk legmegbízhatóbb gyümölcsfaiskola telep tulajdonosa: **Unghváry László** hirdetését. Unghváry László 121 holdas czeplédi hírneves gyümölcsfaiskolája a külföldi legelső helyre sorozható néhány ugyanily irányú vállalattal szemben már most is milyen helyen áll: erre nézve szolgáljon tájékoztatásul **Molnár István** »Budapesti m. kir. pemológiai tanintézet» igazgató, kir. tanácsos, gyümölcsészeti biztos alábbi követke levele: »Vonatközússal folyó hó 18-án kelt kérdésére értesitem, miszerint ha faiskolája 120 hold kiterjedésű és a mi fő 700—800

ezer darab ojtvány, 1,200,000 alvószemzés és 15 millió vadoncz csemete foglal abban helyet: akkor Uraságod faiskolája mindenestre a nagyobb külföldi faiskolákkal (milyen pl. Leroy Andre-é, Barbier, Crox, Spaath-é stb.) egy sorompóba állítható. **Molnár István** — Unghváry László 80 oldalra terjedő s kimerítő árjegyzékét bárkinek is megküldi.

— **Ki fizet a szökött cselédek visszakisértéséért?** A m. kir. belügyminiszterium valamennyi törvényhatóságot értesítette, hogy a szerződési idő letelte előtt a helyüket elhagyó cselédek és munkások visszakisértésével felmerülő csendőri kíséresi költségeket a kiucstárral szemben, ha az a munkaadó s a gazda kívánságára s annak érdekében történik, a gazda és munkaadó köteles viselni, illetve a kiucstárnak megteríteni. A kíséresi költségek csak akkor nem hajthatók be a munkaadótól, ha a cseléd, vagy munkás oly bűncselekményt követett volna el, a mely hivatalból üldözendő s egyébként is a csendőrség szolgálati teendői közé tartozik.

— **A magy. állam vegyes járatban közlekedő III-es számú gőzhajója,** mely e hó 5-én reggel 4 órakor indult Szentendréről Szolnok felé a reggeli ködben irányt tévesztett s a belvárosná. a Tisza kövezett partjába ütődött. A hajón a nagy rázkódásnál egyéb baj nem történt.

— **A szám-lottó huzások korlátozása** A hivatalos lap egyik mult heti száma a következő figyelemreméltó jelentés hozza: A magyar kir. pénzügyminiszter a magyar szentkorona országában, a linczi, gráci és lembergi szám-lottó huzásokon való játszást folyó 1895. évi deczember hó 31-ével beszüntette. Budapest 1895. évi október hó 4-én. — **Helyes!**

— **Érdekes Heckscher József** hamburgi bankárnak lapunk mai számának hirdetői rovatában levő »szerecsene-jelentése.« Ez a bankház az itt és vidéken nyert összegeket pontosan és titoktartóan eszközölt kifizetésével olyan kitűnő hírnévre tett méltán szert, hogy e helyen is felhívjuk a közönség figyelmét mai hirdetésére.

— **A nemzeti színház pályázathirdetése.** A nemzeti színház igazgatósága a következő pályázati hirdetést tette közzé:

„**Porzolt Kálmán,** a „Fővárosi Lapok” felelős szerkesztője a nemzeti színház igazgatóságának egyezer koronát ajánlott föl azon czélból, hogy ez összeget a jelenkori magyar társadalmi életből vett színműre drámai pályázatul tűzze ki.

A pályázat föltételei a következők:

1. Az 1000 korona jutalom csak annak a műnek ítélhető oda és adható ki, a melyet a bizottság többsége érdemesnek vél arra, hogy a nemzeti színházban előadassék és a mely színpadi sikert ígér.

Ha előadásra érdemes mű nem találtatik, a pályadíj nem adatik ki, hanem újabb pályázat fog hirdetettui.

2. Pályázhat minden olyan *középfajú egész estét betöltő színmű, melynek tárgya a jelenkori társadalmi életből van merítve.*

3. A beküldés határideje *folyó évi november hó 30-dika.* Az eredményt a bizottság legkésőbbben 1896. évi február hó 1-én fogja kihirdetni.

4. A pályanyertes mű — színpadhozátván — a nemzeti színház által az eredeti darabok szerzőinek fizetni szokott reudes írói százalékokban is részesül.

5. Egyébként a pályanyertes mű a szerző tulajdona marad, de a nemzeti színházat megelőzőleg sehol másutt színpadhozható. A darab kinyomatási joga a „Fővárosi Lapok”-at, illetve az Athenaeum nyomdai és irodalmi részvénytársaságot illetve.

6. A pályaművek idegen kézzel, tisztán és olvashatóan írva, lapszámozva a nemzeti

színház igazgatóságához küldendők: a szerző nevét, polgári állását és lakhelyét rejtő pecsétetes levélen ugyanaz a jelige álljon, mint a pályamű homlokán. Álnév alatt pályázónak a jutalom nem adatik ki.

A pecsétetes levélben netalán följegyzet kikötések, föltételek nem vétetnek figyelembe.

Kéziratok nem adatnak vissza.

A nemzeti színház igazgatósága.

— **MILLENNIUMI HIREK.** A kiállítás olcsó lakásai. A székes fővárosi tanács 10 iskola épületet fog a kiállítás tartamára lakásoknak berendezni, a melyben első sorban vidéki tanítók, azután a kiállítást látogató vidéki küldöttek olcsó lakásokat fognak kapni. — **A kiállítás vasutja.** Budapesten a nyugati pályaudvarból a kiállítás területére szállító vasut elkészült és az ideiglenes forgalomnak átadott. Ez a vasut lesz hivatva a kiállítási tárgyakat a pályaudvarból a kiállítás területére szállítani.

— **RÖVID HIREK.** Az első vegyes házasság városunkban. Sipos János rom. kath. vallású iparos, legközelebb polgári házasságra lép Klein Ferencz félegyházi izr. vallású iparos leányával — **Julia** kisasszonnyal. — **A gözmalom-utczai ártézi-kut.** Az oly rég vajudó ártézi-kut munkálatával az utóbbi napokban annyira előre haladtak, hogy most már az a kut további furáshoz a kellő vízmennyiséget magából bőségesen ontja s így megszűnt az a furcsa állapot, hogy a kut furáshoz lajtokkal kéne a vizet szállíttatni. — **Főbebezés.** Holczler Adolf városunk II. jegyzője, mint értesülünk, megfőbebezte r. képviselő testületünk azon jegyzőkönyvét, mellyel iranta jegyzőkönyvileg rosszalásukat fejezték ki. — **Borkiállítás Szegeden.** A szegedi gazdasági egyesület f. hó 17 és 18-án borkiállítást rendez. Tekintve, hogy az ideai bortermésünk legnagyobb része kitűnő minőségű; hisszük, hogy akad vállalkozó, a ki terményével részt vesz a szegedi borkiállításban. — **Az első hetivásár.** Tömörkény községben e hó 6-án tartatott meg az első hetivásár. Ez alkalommal úgy a venni mint az eladni szándékozók nagy számban látogatták meg a kis községet. Nem maradt el ez alkalommal az első vásár tartásakor szokásos pénzzárus sem, melyet a községbeli fiuk nagy ovációval fogadtak. — **Jóságveszedelem.** Szarvason és Mágacson a járványosan lépett fel a sertésvész. Ugy Szarvas város mint Mágacs község határa szoros zár alá lett véve. — **Honvédségi szemlévizsga** tartatott f. hó 9-én a község házában melyen a csanyi, tömörkényi és kisteleki tartalékos honvédek is résztvettek.

Irodalom.

„**Porszemek.**” E czímen bocsátotta közre Radinovits Ida, lapunk belmunkatársa eddig meg nem jelent novelláit. A novellák mindegyike a fiatal író nagy megfigyelő tehetőségéről és idealizmusáról tesznek bizonyosságot. Az elegans kiállítású kötet öt nyomtatott ivre terjed s tiz különféle novellát foglal magába. A finom papírra nyomtatott kötet ára 2 korona. A novellagyűjtemény, lapunk kiadó hivatalában is kapható.

Beöthy Zsolt ról terjedelmesebb monographia jelent meg Dr. Kőrösy László fővá

rosi író Korrajzok című nagybecsű irodalmi vállalatának 15. 16. és 17-ik füzetében. Beóthy Zsolt irodalmunk egyik legelőkelőbb alakja s így a művelt olvasó örömmel fogja lapozgatni a vaskos kötet következő fejezeteit: Beóthy ifjúsági. Szépirodalmi munkássága. A Kisfaludy-Társaságban. Az Akadémiaiban. Mint szerkesztő. A tanügy szolgálatában. Mint irodalmi szónok. Mint esszé-író és esztetikus. Az irodalom történeti becsű füzetet Beóthy arcképe s a kötet számára írt kéziratmása díszíti. — Megrendelhető kileuczen krért. — A korrajzokban eddig megjelentek: XIII. Leo. Ferencz József. Kossuth Lajos. Jókai Mór. Vaszary Kólos. Vadnay Károly és Beóthy Zsolt. Az előfizetők fele áron kapják a szép kiállítású köteteket és pedig harmincz számot. kileucz frt helyett öt forintért. Ajánljuk a derék hazafias és tudományos vállalatot olvasóink szives rokonszenvébe. Megrendelhető *Budapesten, Andrassy-ut 25. a Korrajzok kiadóhivatalában.*

Szalay Baróti „A Magyar Nemzet Története” című füzetes vállalatból most jelent meg a 20-ik füzet, melyben dr. Baróti Lajos az anjok korát — Róbert Károly uralkodását tárgyalja, melyet befejezve, Nagy Lajos király dicső uralkodása leírásába fog bele. A füzethez egy igen szép műmelléklet „Dezső vitéz fölládozza magát királyáért” — Molnár J. festménye van csatolva. A szöveg közzé nyomott képek a következők: Károly király pecsétjének előlapja. Az Orosz levéltárban őrzött eredetiről, mely a király egyik 13. 23-iki oklevelén függ. Károly Róbert pecsétjének hátlapja floreczi arany, Károly Róbert féle aranyforint Károly Róbert ezüst garasa, XIV-ik századi magyar lovas főúr Dörri Tivadar zajja a Képes Krónika nyomán, Bajor Lajos Münchenben levő síremlékéről, János cseh király mellszobra, Kázmér lengyel király mellszobra, IV. Károly császár mellszobra, Kezdő „D” A. Lajos 1365-iki oklevelén, Az Orosz levéltárban őrzött oklevél másolata.

CSARNOK.

FÉNY ÉS NYOMOR

vagy a

MENTŐ ANGYAL.

(3.) *Regény.*

A Tiszavidék számára írta: **RADINOVICH IDA.**
(Folytatás.)

te vagy az a legényke, a ki mindjárt szerelmes lett szegénybe. De ezt most már hadjuk, ha akarod megnézheted kis betegemet. Karját nyújtotta nővérének és távoztak.

— Pedig úgy áll a dolog, hogy azon nap reggelén rosszul éreztem magam s így a délutáni órákban hagyhattam el hálóteremet. És Atyám mégis engem gyanúsít az aljas támadással.

Engem gróf Szentirmay Szabó Elemért!

— Nem kell azt felrónni atyáknak. Tulajdonképpen kedves bátyám! nem nagyon téved Apus, ha azt gondolta el. Hogy

— A beteg.
— Kedves doctor megengedi-e látogatásunkat?

— Óh igen! hála a jó égnek, contes! már kedvence pár nap mulva elhagyhatja az ágyat.

Az ifju gróf közelebb lép, széjjel vonta a fehér selyem csipke függönyt, és úgy nézi a beteget. Ki mosolyog álmában, és hirtelen felnyitotta nefelejtés kék szemét.

De az ifju gróf majd elájult a tekintettől az oly hódító volt.

— Kedves nővérem gyerünk.

A hogy kiléptek a beteg szobájából az inas egy, ezüst tálczára két névjegyet hozott.

— A grófnő megtekintette: vezesse Bertránd a fogadó terembe.

— Mond csak édes Lenke, hogy hívják? azon leánykát, kit az imént látogattunk meg. Hanem igen szép.

— Na, de hamar imponál a szépsége. Hogy hívják azt nem tudom.

— Pá édes! viszontlátásig az ebédnél.

— Megyek vendégeimhez.

A kémelek.

— Lenke grófnőt beléptekor egy dalias természetű ur és egy szép hölgy üdvözölték.

— Ah contes! Örülünk megjelenésének. Fogadja őszinte gratulácziókat, mint egy nemes szívű hölgy, kit a balsorstól üldözött egyéneknek valják magukat és oltalma alá fogadja.

— Mit értenek önök ez alatt? Kérek felvilágosítást.

— Azért a gyermekért jöttünk, ki az ön kegyeiben van contes. Mert az egy intézet megszökött növendéke. Már többször tett szökési kísérleteket, de mindég meg-hiusult.

— Most már egy éve eltűnt, és most jötünk nyomára.

— Ah rémitő! Az lehetetlen! mondá Lenke grófnő. Hogy egy oly ártatlan leány, egy festő intézet, szökött, növendéke volna. Nem igaz!

— Bár mi is a véleménye grófnő, mi a leánykát az Intézet nevében átvesszük.

— De én csak akkor adom át, ha ő maga beszéli el üldözési okát, mert, hogy üldözve volt azt a homlokán a tátongó se mutatja. És ha teljesen felgyógyul. Jöjjenek el kérem rövid idő múlva, akkor elbocsátatom, de most nem.

Meghajoltak és távoztak.

— Na itt cselhez kell folyamodnunk.

Mert itt szép szerével nem boldogulhatunk. Ilyen pár beszéd között távoztak a két idegen a kastélyból.

Az arcképek.

A contes a teremből való kiérésénél éppen megszólalt a kápolna harangja, az ebéd hívására.

De ő előbb atyja szobájában ment hogy látogatását közölje vele.

Belépett. Atyja nagyanykeretes szemüvege alól felnézett.

Mikor leányát meglátta a kezében tartott remek női arcképet és egy pár hónapos fucska arcképet azonnal elrejtette.

— Bocsáss meg atyám, ha netalán zavarlak. De a déli órák alatt veudégeim voltak és elakarom mondani.

— De édes leányom gyerünk először ebédelni. Én addig nem válaszolok.

Lenke grófnő magában. Ugyan kik lehetnek azokon az arcképeken?

Az ebédelőm.

Elemér gróf a csillogó arany és ezüst készletektől és a sok déligyümölcsöktől megrakott asztal mellett ült.

Felált üdvözlé a belépőket. — Na apuskám! betegünk egész jól érzi magát.

— Hála isten! akkor legalább nyugodtan ebédelünk.

Ebéd elfogyasztása után, elmondá Lenke grófnő vendégeit és társalgásukat.

— Nehidj leányom nekik, mert azok „kémelek”. Kik fel vannak bérelve nagy uraktól hogy ily ártatlan gyermeket eltengenek a föld színéről.

— Ugy-e Apuskám? felkiált az Elemér gróf, mégis engem dorgáltál? Minden bűn nélküli.

— Örülj te tacsó! hogy van apád a ki leczkétet. És egy forró könyecsepp hullott szemeiből, a kezében tartott újságra.

Gyermekei csak nézték atyjukat, kit mostanában már többször láttak ily érzékeny állapotban.

De hirtelen társalgásukat, nagy cseppet és kocsi jövése szakította félbe. És a contes két kedvencei ebei, Kasztor és a Neró nagy csaholássai adták tudtukra a kastély lakóinak: hogy vendégek érkeztek. Pista az idős gróf hü komornokja jött.

Szerkesztői üzenetek.

R. I. urhölgy Czegléd. Megkaptuk. Levél ment. Üdvözlettel.

A. G. urnak Helyben. Sorát fogjuk ejteni.

Clló. Helyben. Téved. Práznovszky csak fogalmazó minőségben működött s így őt a felelőség semmi kép sem terhelhetné, még az esetben sem ha . . . . .

Vasuti menetrend.

Érvényes 1895 október hó 1-től 1895 ápril hó végéig

Csongrád — Félegyház.	v. v.	
	d. e.	d. u.
Csongrádról indul	—	9.20
Gátérre érkezik	—	9.56
Félegyházra érkezik	—	10.20

Félegyház — Csongrád.	v. v.	
	d. u.	d. e.
Félegyházról indul	—	12.25
Gátérre érkezik	—	12.53
Csongrádra érkezik	—	1.25

	Félegyházról		Kecskemétre		Budapestre	
	indul:	érkezik:	érkezik:	érkezik:	érkezik:	érkezik:
Személyv.	2.36 p. regg.	3.08 p. regg.	6.30 p. regg.	6.30 p. regg.	6.30 p. regg.	6.30 p. regg.
Személyv.	6.34 » regg.	7.01 » regg.	10.11 » d. e.	10.11 » d. e.	10.11 » d. e.	10.11 » d. e.
Gyorsv.	11.06 » d. e.	11.30 » d. e.	1.25 » d. u.	1.25 » d. u.	1.25 » d. u.	1.25 » d. u.
Személyv.	3.30 » d. u.	4.20 » d. u.	7.40 » este.	7.40 » este.	7.40 » este.	7.40 » este.
Személyv.	7.16 » este.	7.56 » este.	— » —	— » —	— » —	— » —

	Budapestről		Kecskemétről		Félegyházra	
	indul:	érkezik:	érkezik:	érkezik:	érkezik:	érkezik:
Személyv.	8.30 p. regg.	11.37 p. d. e.	12.11 p. d. u.	12.11 p. d. u.	12.11 p. d. u.	12.11 p. d. u.
Gyorsv.	2.30 » d. u.	4.26 » d. u.	4.51 » d. u.	4.51 » d. u.	4.51 » d. u.	4.51 » d. u.
Személyv.	4.25 » d. u.	7.22 » este.	7.58 » este.	7.58 » este.	7.58 » este.	7.58 » este.
Személyv.	7.25 » este.	11.11 » este.	11.47 » este.	11.47 » este.	11.47 » este.	11.47 » este.
Gyorsv.	10.25 » este.	12.21 » éjjel.	12.46 » éjjel.	12.46 » éjjel.	12.46 » éjjel.	12.46 » éjjel.
Személyv.	— » —	5.02 » regg.	5.42 » regg.	5.42 » regg.	5.42 » regg.	5.42 » regg.

	Félegyházról		S z e g e d r e	
	indul:	érkezik:	érkezik:	érkezik:
Személyvonat	5 6. 47 p. regg.	7 6. 32 p. regg.	7 6. 32 p. regg.	7 6. 32 p. regg.
Személyvonat	12 » 19 » délb.	1 » 47 » délb.	1 » 47 » délb.	1 » 47 » délb.
Gyorsvonat	4 » 52 » d. u.	5 » 33 » d. u.	5 » 33 » d. u.	5 » 33 » d. u.
Személyvonat	8 » 02 » este.	9 » 35 » este.	9 » 35 » este.	9 » 35 » este.
Személyvonat	11 » 57 » éjjel.	1 » 32 » éjjel.	1 » 32 » éjjel.	1 » 32 » éjjel.
Gyorsvonat	12 » 48 » éjjel.	1 » 50 » éjjel.	1 » 50 » éjjel.	1 » 50 » éjjel.

	S z e g e d r ő l		Félegyházra	
	indul:	érkezik:	érkezik:	érkezik:
Személyvonat	5 6. 20 p. d. u.	7 6. 12 p. d. u.	7 6. 12 p. d. u.	7 6. 12 p. d. u.
Személyvonat	4 » 55 » regg.	6 » 29 » regg.	6 » 29 » regg.	6 » 29 » regg.
Gyorsvonat	10 » — » d. e.	11 » 04 » d. e.	11 » 04 » d. e.	11 » 04 » d. e.
Személyvonat	1 » 48 » d. u.	3 » 20 » d. u.	3 » 20 » d. u.	3 » 20 » d. u.
Személyvonat	12 » 56 » éjjel.	2 » 30 » éjjel.	2 » 30 » éjjel.	2 » 30 » éjjel.

NYILTÉR*)

Nyersselyem básztruhákra való kelméket 8 frt 65 krtól 42 frt 75 krig egy teljes öltönyre — Tussors- és Shanténgs-Poonges, — valamint fekete, fehér és színes Henneberg-selyem 35 krtól 14 frt 65 krig méterenként sima, csikos, kockázott, mintázott damaszt, stb. (mintegy 240 különböző minőség és 2000 szín és mintázatban stb.) postabér és vamentesen a hához szállíva és mintákat küld postafordulóval: HENNEBERG 6. (cs. kir. udvari szállító) selyemgyára Zürichben. Svájcba címzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven írt megrendelések pontosan elintéztetnek.

*) Az e rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a Szerk

Magyar Király Szálloda

CSONGRÁDON.

Vanszerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy Csongrádon a régi Éder-féle ház helyén ujonnan épült emeletes épület

Összes helyiségeit a legnagyobb kényelemmel berendeztem és

„Magyar Király Szálloda”
cimmal megnyitottam.

DISZES ÉT-TEREM és SÖRCSARNOK.

A midőn a nagyérdemű közönség szives pártfogását kérem, bátorodom figyelmét az ujonnan beszerzett kényelmes vendégszobáimra fölhívni.

Számos látogatást kér

kiváló tisztelettel

GODA ISTVÁN
szállodás.

Hirdetmény.

A magyar osztálysorsjáték második osztályának huzása december 6-án kezdődik és decembe 14-éig tart.

Az első osztályban ki nem huzott **osztály** sorsjegyeknek ezen huzáshoz szükséges megújítása, minden további jogok elvesztésének terhe mellett, november 26-ig eszközrendő és pedig kizárólag a sorsjegyeken jelzett elárusítónál.

Teljes sorsjegyek, melyek az első osztályban nem nyertek, a második huzásban résztvesznek a nélkül, hogy **ezek** megújításának szüksége fennforogna.

Vételsorsjegyek — a míg a készlet tart — és pedig: egy egész sorsjegy 80 koronáért, egy tized sorsjegy 8 koronáért és egy huszad sorsjegy 4 koronáért az ismert elárusítóknál kaphatók, a kik egyszeres-mind mindennemű felvilágosítással szolgálnak. Megrendelésekkel kérjük ezekhez (nem hozzánk) fordulni.

Budapest, 1895. november 1-én.

Magyar osztálysorsjáték igazgatósága.

Egy millió

1,000.000 korona nyerhető a legszerencsésebb esetben

államilag jóváhagyott

Magyar osztálysorsjátékon

melynek
nagy

nyereményhúzása

1895. december 6-14-ig ejtetik meg.

Vétel-sorsjegyek:

! egész 40 frt-   ! tized 2 frt.
! fél 20 "   ! huszad 4 "

Portó fejében 5 kr., ajánlott levélért 15 kr. és nyereményjegy-zékért 10 kr. küldendő. (Biztonság okáért kérem a sorsjegyek küldését ajánlott levélben kérni.)

Ajánlja és szétküldi postautalvány ellenében vagy utánvétellel is

Heintze Károly

fő-elárusító

BUDAPEST.
Szervita tér 3. szám.

Sürgöny-czim: Lottoheintze Budapest.

Hogy a tisztelt közönség különböző számú több sorsjegy birtokában nagyobb nyereménykilátásokhoz jusson, — öt vagy ennél **több** sorsjegy bevásárlásánál a sorsjegyeket egymástól teljesen eltérő számokat állítok össze tetszés szerinti egész, fél, tized és huszad sorsjegyekből — a fenti árakon.

Nyeremények

1 jutalom á	600000 korona	—	600000 korona.
1 nyeremény á	400000	"	400000 "
1	á 200000	"	200000 "
1	á 100000	"	100000 "
1	á 50000	"	50000 "
2	á 20000	"	40000 "
2	á 15000	"	30000 "
4	á 10000	"	40000 "
10	á 8000	"	80000 "
27	á 6000	"	162000 "
100	á 2000	"	200000 "
200	á 1000	"	200000 "
1150	á 200	"	230000 "
20000	á 100	"	2000000 "
21499	nyeremény	—	4.332,000 korona.

FŐNYEREMÉNY

esetleg

50.000 márka.

Szerencse-jelentés!

Főnyereményekért

az állam

kezeskedik.

Meghívás a Hamburg állam által biztosított nagy pénzsorsolási nyeremény — esélyeire való részvétele re, melyben

10 millió 981.720 márkát
mulhatlanul nyerni kell.

Ez előnyös pénz-sorsolás nyereményei, melyben tervszerűen csak 112.000 sorsjegy foglaltatik, a következők:

A legnagyobb nyeremény esetleg 500.000 márka.

Prémia	300.000 m.	46 nyer.	á 5000 m.
1 nyeremény á	200.000 "	106 " . . . "	3000 "
1 " " "	100.000 "	226 " . . . "	2000 "
2 " " "	75.000 "	822 " . . . "	1000 "
1 " " "	70.000 "	1325 " . . . "	400 "
1 " " "	65.000 "	20 " . . . "	300 "
1 " " "	60.000 "	132 " á 200 és 150 "	
1 " " "	55.000 "	38050 " . . . á 155 "	
2 " " "	50.000 "	7990 " á 134, 100 és 98 "	
1 " " "	40.000 "	7448 " á 69, 42 és 20 "	
3 " " "	20.000 "		
21 " " "	10.000 "	összesen : 56.200 nyeremény,	

mely rövid néhány hónap alatt 7 osztályban biztosan eldől.

Az első osztályu főnyeremény 50.000 márka, mely a második osztályban 55.000 márka, harmadikban 60.000 márka, a negyedikben 65.000, az ötödikben 70.000, a hatodikban 75.000, a hetedikben 200.000 márkára növekszik és így a 300.000 márkás prémiával 500.000 márka lehet.

Ezen első nyeremény sorsolásra, mely hivatalosan van megállapítva:

egy egész eredeti sorsjegy ára csak 3 frt 50 kr.

egy fél " " " " 1 " 75 "

egy negyed " " " " — " 90 "

A megtörtént húzás után minden résztvevőnek, felszólítás nélkül, nyomban megküldöm a hivatalos sorsolási jegyzéket.

Sorsolási tervet az állam-czimerrel ellátva, melyből a betétek és a nyeremény felosztások mind a hét osztályra megtudhatók, előre küldök díjtalanul.

A nyereménypénzek kifizetése és szétküldése közvetlenül tőlem történik az érdekeltekhez, pontosan és szigorú titoktartás mellett.

Megrendelések postautalvánnyal vagy utánvétellel kéretnek.

Megbízásokat a küszöbön álló pénz-sorshuzásra tehát azonnal, de legkésőbb

1895. évi NOVEMBER hó 21-ig
kiki bizalommal forduljon:

HECKSCHER JÓZSEF

bank- és pénzváltó üzletéhez, **Hamburgban.**

Tánc-tanfolyam.

Van szerencsem a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy e hó 12-ével (szerdán) a „Pannónia” szálloda nagytermében

hat heti idő tartamra

tánc-tanfolyamot

nyitok.

Tanítom a hazánkban divó összes kör és társas salon táncokat.

Tandij: az egész idényre hat forint.

Kicsinyek különórákban is vehetnek részt.

Csongrád, 1895. november hó 9-én.

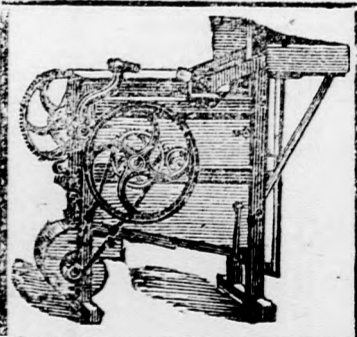
Szives párfogásért esedez

Farkas László,

tánc-tanító.

Kukoricza morzsolók

kéz- és erőhajtásra, egyszerű és kettős szerkezettel szelelővel és szelelő nélkül.

Gabona-rosták,

Konkolyozók (trieurók);

kézi kezelésre való

Széna- és szalmasajtók

fekvően vagy kocsira

szerve.

Takarmány-füllesztők,

Szállítható takarékkészítők takarmány s.b. részére,

Szecekvágók,

Répa- és burgonyavágók,

Darálók,

elismert legjobb minőségben és szerkezettel készülnek

Mayfarth Ph. és Társa

cs. és kir. kiz. szab.

gazdasági gépgyárában

BÉCS, II/1, Taborstrasse 76. sz.

Árjegyzékek ingyen. Képviselek felvételnek.

(10-2.)

HAZAI ÉS KÜLFÖLDI

BANK JELZÁLOG KÖLCSÖN (K)

BUDAPEST KEREPESI-UT 65., 2. EM. 24.

40 évi 5½ százalékos 50 évi 5 százalékos törlesztéses kölcsön

fedbirtokra vidéki házakra és telkekre. —

Malmokra és gyárakra 32 évre 6 százalékos amortizáció utján;

HÁZAKRA ÉPÍTÉSI KÖLCSÖN

50 százalék a megkezdésnél, 50 százalék a teljes felépítés után

6 százalék mellett. — 10000 forintig való ¼ évi tör-

lesztéses 6 és 7 százalékos személy hitelek pontos lebonyolítása.

HAZAI ÉS KÜLFÖLDI

BANK JELZÁLOG KÖLCSÖN (K)

Budapest, Kerepesi-ut 65. sz. II. emelet 24.

26-14